

В. В. Кухарець, к. е. н., ст. викладач,
кафедра інноваційного підприємництва та інвестиційної діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В БІОЕНЕРГЕТИЧНОМУ СЕКТОРІ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Постановка проблеми. Потенціал біомаси як відновлюваного джерела енергії в Україні досить великий. Земельні ресурси, які можуть бути використанні для виробництва біомаси, як основи біоенергетичного потенціалу, в Україні є більшими, ніж у країнах ЄС разом узятих.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми перетворення біоенергетичного потенціалу (побічної продукції сільськогосподарського виробництва) сільських територій та її використання як альтернативного джерела енергоресурсів досліджували на теоретичному та методологічному рівнях Г. Г. Гелетуха, В. О. Дубровін, Т. А. Железная, Н. В. Зіновчук, Т. О. Зінчук, С. Г. Кафлевська, М. Д. Мельничук, Г. А. Голуб, Д. Бойлс та ін.

Результати дослідження. Враховуючи сучасні тенденції розвитку ринкових відносин значну роль для здійснення ефективної підприємницької діяльності відіграє система управлінських рішень та дій, спрямованих не лише на досягнення максимальних обсягів виробництва та прибутку, а й на забезпечення збалансування інтересів підприємства. Адже, наявність виробничого, ресурсного, фінансового потенціалу при будь-якому виробництві не є гарантом ведення ефективної діяльності підприємства.

Діяльність підприємств ґрунтується на зовнішніх і внутрішніх чинниках середовища їх функціонування. Природні та ринкові чинники не підлягають суттєвому впливу з боку виробничих підприємств. Стан основних виробничих ресурсів, організаційно-технологічні заходи, запровадження нових технологій – чинники, на які підприємства можуть впливати безпосередньо. Усвідомлення підприємцями того, що запровадження інноваційних заходів, технологій, рішень може призвести до зростання ефективності виробництва і, як наслідок, до ефективної господарської діяльності, стане певним кроком до адекватної організації підприємницької діяльності, виробництва в цілому та використання усієї виробленої продукції.

Для формування стратегії запровадження інноваційних технологій в сільськогосподарських підприємствах необхідним є аналіз

зовнішнього та внутрішнього середовища господарства щодо даного виду виробничої діяльності. Дієва стратегія розвитку біоенергетичної галузі у сільському господарстві здатна примножити внутрішній потенціал підприємства та, за рахунок використання зовнішніх можливостей, зміцнити його фінансовий стан. Вибір біоенергетичної стратегії зумовлюється співвідношенням сильних та слабих сторін, що характеризують процес конверсії біосировини у сільськогосподарському виробництві.

Із розвитком науки і техніки конверсія біосировини стає економічно доцільною, оскільки зі збільшенням масштабів виробництва сільськогосподарської продукції зростає також кількість побічної продукції та вартість речовин, що в ній міститься. На сьогоднішній день побічна продукція аграрного сектору не завжди знаходять належне застосування. Так у сільськогосподарських підприємствах не плануються показники, які б характеризували їх роботу щодо підвищення родючості ґрунту, внесення органічних решток; можливого отримання енергоресурсів тощо. Тому при оцінці привабливості вибраної технології конверсії біосировини великого значення набуває визначення собівартості готової продукції, основну частину якої складає вартість органічної сировини, так званої побічної продукції.

Найбільшою перешкодою для енергетичного використання органічної біосировини підприємствами в Україні є обмеженість досвіду виробництва та фінансових ресурсів для необхідних інвестицій, а також відсутність чіткої державної політики в цій галузі, стимулів для зниження викидів шкідливих речовин; відсутність економічних стимулів для підприємств. Дані перешкоди можливо вирішити лише на рівні держави. Проте, зростання цін на вичерпні енергетичні ресурси забезпечить підвищений інтерес інвесторів до даної галузі, що поряд з державною підтримкою може призвести до розвитку конкурентного біоенергетичного сектору.

Висновки. Перетворення органічної сировини в енергетичні ресурси набуває важливого господарського й економічного значення з огляду на зменшення дефіциту сировини й енергії та відновлення навколишнього середовища. Необхідні пошуки шляхів раціонального та інноваційного використання органічної сировини взагалі та біомаси сільськогосподарського походження, зокрема як з економічної, так і з екологічної точки зору.

З огляду на особливості функціонування аграрного виробництва, зважаючи на необхідність залучення частини біопотенціалу для отримання біопалива і органічних добрив (компостів), необхідно

розв'язати наукову проблему удосконалення відповідних технічних засобів органічного виробництва при одночасному підтриманні рівня виробництва якісних продуктів харчування, підвищенні енергетичної автономності виробництва та збереженні родючості ґрунтів. Причому, необхідно одночасно розглядати складові ефективності виробничої діяльності аграрних підприємств, що в кінцевому результаті дозволяє забезпечити отримання додаткового доходу від конверсії органічної сировини в енергетичний ресурс та підвищити ефективність господарської діяльності підприємств. Реалізація однієї із стратегій конверсії органічної сировини в біоенергоресурс може забезпечити диверсифікацію виробничої діяльності; можливість виходу на нові ринки, зокрема біопалива; покращення фінансового стану сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел

1. Кернасюк Ю. Конкурентні переваги агробізнесу в альтернативних джерелах енергії [Електронний ресурс]. / Ю. Кернасюк // http://www.agro-business.com.ua/agrobusiness/archive.html?func=show_edition&id=113 Агробізнес сьогодні. – 2014. – №18(289). Режим доступу: <http://agro-business.com.ua>
2. Кухарець В. В. Формування стратегії управління конверсії біосировини у сільськогосподарських підприємствах / В. В. Кухарець, С. М. Кухарець // Збірник наук. пр. Вінницького нац. аграр. ун-ту. Сер. Екон. науки. – 2012. – Вип. 1, т. 1. – С. 87–90.
3. Кухарець В. В. Управління процесом конверсії органічної сировини у сільськогосподарських підприємствах / В. В. Кухарець // Наукові записки ЛУБН. Серія економічна. – 2016. – № 15. – С. 116–121.
4. Перспективи розвитку альтернативної енергетики на Поліссі України / В. О. Дубровін, Л. Д. Романчук, С. М. Кухарець та ін.; відп. ред. Скидан О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 335 с.